

vedrører Danmark, fordi vi synes, det er klogest at indrette os sådan i Danmark, og jeg håber da heller ikke, ministeren har opgivet, at vi kan vedblive med at lave dansk lovgivning dér, hvor vi synes, det er klogest.

Jeg tog i virkeligheden ordet for at oplyse SF's stedfortrædende ordfører og ministeren om, at vi dog trods alt har fået oversendt høringssvarene. Det var derfor, jeg kunne stille spørgsmålet. De kom faktisk i går, så nogle af os har læst dem.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Første næstformand (Birte Weiss):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Erhvervsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

9) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 116:

Forslag til folketingsbeslutning om dansk deltagelse i en NATO-ledet multinational styrke i Albanien.

Af udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen). (Fremsat 8/4 99).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Per Kaalund (S):

Det er forståeligt, at den albanske regering retter henvendelse til NATO med en anmodning om, at man bistår til løsning af de meget store problemer, der er i den nordlige del af Albanien, hvor der er mange fordrevne og flygtninge fra Kosovo. Samtidig er det jo en konsekvens af en etnisk udrensning af en karakter, som vi sjældent har set. Det er i hvert fald adskillige år siden her i Europa. Og der skal gøres en stor indsats, og den skal gøres hurtigt.

Vi ved også, at infrastrukturen i den nordlige del af Albanien nok ikke er særlig god. Der er også andre mere kriminelle kræfter måske, der arbejder i disse områder til skade for en humanitær indsats. Så det er vigtigt, at både de organisationer, der er tale om, som arbejder i disse områder, og som skal arbejde i disse områder, og også deres ledsagere bliver beskyttet på betryggende vis. Og her har NATO en organisation opbygget, og man kan umiddelbart gå ind.

Vi finder det rigtigt, at Danmark deltager i dette. I det hele taget må vi konstatere, at Danmark på en række områder er i stand til hurtigt at udøve en indsats på disse områder. Vi er samtidig meget tilfredse med, at det er UNHCR, altså FN's organisation, der skal lede det egentlige humanitære arbejde, mens beskyttelsesopgaverne bliver under NATO's ledelse.

Vi konstaterer også med tilfredshed, at også andre end NATO-lande kan deltage i denne styrke, som i første omgang sættes på at blive på 6.000-8.000 mand.

Der kan blive tale om at anvende militær magt. Det bliver forhåbentlig ikke nødvendigt, men der kan være tale om det, og det skal være den sikkerhed, som de humanitære organisationer arbejder under og også tilsvarende for de fordrevne og for flygtningene.

Den danske indsats er sat til i første omgang at skulle udgøre ca. 200 mand, der meget hurtigt kan rykke ud. Jeg synes også, at det her er værd at konstatere, at det danske forsvar har en opbygning, så man er i stand til med kort varsel at klare en opgave af denne art. Der skal selvfølgelig også materiel med de 200 mand, og omkostningerne beløber sig for det første halve år til ca. 50 mio. kr.

Hvis der bliver tale om en eventuel større og mere udvidet indsats, så vil regeringen vende tilbage til enten Det Udenrigspolitiske Nævn eller til Folketinget.

Den socialdemokratiske folketingsgruppe kan anbefale, at vi går ind i denne opgave, og kan altså anbefale forslaget. Det er nødvendigt, og det er vigtigt, og vi må ønske, at disse kamphandlinger i området bliver standset rimelig hurtigt.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Jeg har to spørgsmål til den socialdemokratiske ordfører. Det ene spørgsmål, som jeg synes er rimelig relevant at få afklaret, når man sender militære tropper ud, er: Hvem er det, man for-

venter at komme i kamp med? Hvem er det, man vil forsvare sig imod? Det siger jo noget om udrustning. Det siger noget om mange ting. Så kunne vi ikke få et bud på – for det fremgår ikke af bemærkningerne – hvem det egentlig er, man forestiller sig, at man kommer op at slås med, eller der er risiko for, at man kommer op at slås med.

Det andet spørgsmål til den socialdemokratiske ordfører er: Sådan som jeg har forstået det, er det nu, der er behov for, at der bliver gjort en indsats. Det er nu, der er behov for, at nødhjælpen bliver beskyttet. Det er nu, flygtningene er der. Det er ikke om en måned eller om to måneder. Derfor vil jeg godt høre den socialdemokratiske ordfører, om ideen ikke er, at det, der er brug for, skal sendes af sted nu – altså alle de der 6.000-8.000 mand – og ikke på et senere tidspunkt.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg vil godt spørge hr. Kaalund: Hvad er efter Socialdemokratiets opfattelse grænsen for det mandat, som her bliver ansøgt om? Når man læser teksten til beslutningsforslaget, er det noget elastisk. Den giver faktisk bemyndigelse til, at regeringen kan bruge disse styrker også ud over det umiddelbare formål, nemlig at beskytte flygtningene.

Jeg vil godt spørge: Er der i realiteten ikke tale om, at man her i virkeligheden begynder at bygge en landstyrke op, som kan bruges til andre formål end bare at beskytte flygtninge? Hvis det er tilfældet, så synes jeg, at man bør melde klart ud, så vi helt åbent kan få den debat om, hvad det er, det handler om.

Grunden til, at jeg spørger, er, at forslaget jo giver mulighed for, at man ændrer brugen af disse styrker uden at komme tilbage til Folketinget; at man alene gør det ved at gå til Det Udenrigspolitiske Nævn. Det vil sige, at man uden en offentlig debat vil kunne give disse styrker andre opgaver, altså også regulære krigsopgaver.

Jeg håber, at Socialdemokratiet kan besvare det her spørgsmål.

(Kort bemærkning).

Per Kaalund (S):

Til hr. Søren Søndergaard og spørgsmålet om, hvem disse tropper i givet fald skal sættes ind mod, kan jeg svare, at tanken er, at de skal beskytte de hjælpearbejdere og de hjælpeorgani-

sationer, der er i området. Vi ved også fra meldinger, at der foregår en del, skal vi sige, kriminalitet i området, herunder også i forhold til hjælpeorganisationerne. Det er altså kun i yderste fald, at der skal anvendes militær magt. Hvis flygtningemedarbejderne, organisationerne osv. bliver udsat for trusler, så skal de selvfølgelig kunne forsvares. Det er det, der er tanken med det.

Med hensyn til det tidsmæssige i hr. Søren Søndergaards spørgsmål er det tanken, at de skal sendes af sted. Der er allerede på anmodning fra den albanske regering udarbejdet en plan for dette, og efter al sandsynlighed afgår det danske kontingent allerede i næste uge. Der findes i øvrigt NATO-tropper af forskellig art i området, som rimelig hurtigt kan sættes ind. Alt sammen under NATO's kommando.

Med hensyn til hr. Keld Albrechtsens spørgsmål om grænserne for mandatet så synes jeg, at det fremgår rimelig tydeligt af bemærkningerne, at der er tale om ca. 200 mand i styrken her plus noget materiel. Hvis det skal udvides på en eller anden måde, vil regeringen vende tilbage, står der i bemærkningerne. Og det kunne være til enten Det Udenrigspolitiske Nævn eller Folketinget. Jeg føler mig overbevist om, at Folketinget vil blive inddraget, i fald der sker ændringer af større karakter.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Jeg forstår på den socialdemokratiske ordfører, at det er Berishas gangsterbander, som nødhjælpen skal beskyttes imod, og det synes jeg egentlig er et ædelt formål. Det vil jeg da godt sige. Det er da et meget ædelt formål, oven i købet når det sker på anmodning af den albanske regering, som jo er lovlig valgt ved et demokratisk valg i modsætning til det valg, som Berisha blev valgt ved.

Men så kan jeg ikke forstå, hvorfor det skal være en NATO-ledet styrke. Er det ikke en fuldstændig oplagt FN-opgave? Vi snakker om nødhjælp, beskyttelse af nødhjælp, og vi snakker om beskyttelse af nødhjælp i en situation, hvor en lovlig valgt regering i et land, der er medlem af FN, anmoder om det. Er det ikke en oplagt FN-opgave?

Det andet spørgsmål, som jeg vil stille den socialdemokratiske ordfører, er i forlængelse af svaret. Jeg troede jo, at det var nu, der var behov for beskyttelsen, men i teksten står der: »Styrken forudses som udgangspunkt at bestå

af ca. 6.000-8.000 mand, idet styrkeopbygningen dog vil ske gradvis.»

Hvorfor vil den ske gradvis? Eller handler det her måske om, at det slet ikke er nogen humanitær styrke med humanitære opgaver, men er en del af opbygningen af den landsætningsstyrke, som på et eller andet tidspunkt måske kommer?

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg må bede hr. Kaalund prøve at besvare mit spørgsmål én gang til, for jeg synes ikke, at vi kom helt ind til kernen af problemet. Der står i bemærkningerne:

»For at løse opgaven optimalt må bidraget have en vis fleksibilitet, så det om nødvendigt kan tilpasses den stedfundne udvikling samt eventuelle tilpasninger i den øvrige NATO-styrke.«

Det kan efter min mening tolkes således, at disse styrker, efter at Folketinget har givet dette her mandat, i virkeligheden kan få en anden rolle at spille end den, de var tiltænkt, nemlig beskyttelsen af flygtninge, og den rolle handler selvfølgelig om, at det kan komme på tale at bruge landstyrker til andre formål, nemlig militære formål.

Dér er det vores bekymring, og det, der gør det vanskeligt for os, for ikke at sige, sådan som det er formuleret her, umuligt for os at gå ind og støtte det, er, at vi så kan risikere, at man på et møde i Det Udenrigspolitiske Nævn – jeg havde nær sagt i nattens mulm og mørke – pludselig udvider dette her mandat med en rækkevidde, som vi ikke kan få klart beskrevet på forhånd.

Jeg håber, at ministeren kan klargøre dette her, så vi ved nøjagtigt, hvor vidt den her bemyndigelse går, og hvor langt den kan ændres alene af Det Udenrigspolitiske Nævn, uden at man kommer tilbage her i Folketingssalen.

(Kort bemærkning).

Per Kaalund (S):

Til hr. Søren Søndergaard kan jeg sige, at jeg ikke kan sætte navn på gangsterbander eller gangsterledere i det nordlige Albanien, men kun kan sige, at vores forudsætning er, at hvis der bliver trusler, angreb eller lignende fra gangsterlignende organisationer eller lignende, så skal dette kontingent bl.a. bruges til at forsvare hjælpeorganisationerne og dem, de varetager opgaverne for.

Med hensyn til spørgsmålet om, hvorfor ikke lade det være en FN-opgave, så har vi selvfølgelig også stillet det spørgsmål, for det ville være helt naturligt, at det var FN, der gik ind i en sådan organisering; men man skal her huske på, at det er den albanske regering, der retter en henvendelse til og anmodning til NATO om, at NATO påtager sig denne opgave.

Så vil jeg da gerne tilføje, at NATO jo rent faktisk befinder sig i området og har en organisation og har en plan, der med den hastighed, der nu skal til her, umiddelbart kan gå ind og løse den opgave.

Jeg synes også, at man skal hæfte sig ved, at der også i teksten står, at også Partnerskab for Fred-lande kan deltage under NATO's ledelse.

Med hensyn til spørgsmålet fra hr. Søndergaard om den gradvise opbygning, så må jeg tilføje, at det, der er tale om, selvfølgelig er hurtigst muligt at få nogle folk derned, noget militær derned til at beskytte disse hjælpeorganisationer. Her kan danskerne bidrage meget hurtigt, og det kan muligvis også andre NATO-lande. Jeg tror ikke, at man fra dag til anden rent praktisk kan stable en styrke på 6.000-8.000 mand på benene. Så det må selvfølgelig bygges op over en tid, forhåbentlig en rimelig kort tid.

Til hr. Keld Albrechtsen vil jeg til spørgsmålet om andre opgaver, som disse NATO-styrker i givet fald skulle løse, sige: Hvis der vil være tale om andre opgaver, så skal man efter min opfattelse klart tilbage til Folketinget for at få en ny beslutning. Der kan måske være tale om, at der bliver behov for mere end de 200 mand fra dansk side. Så må vi selvfølgelig tage stilling til det, og det kan klares ved den nævnte procedure.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Det glæder mig da, at man i den socialdemokratiske folketingsgruppe stiller de samme spørgsmål, som vi gør i Enhedslisten. Desværre ikke med den samme ihærdighed, som vi gør.

Det er da rigtig, at der i forvejen er NATO-tropper i Albanien eller i området, men det kan der jo også være med et FN-mandat. Det ligger jo fuldstændig i FN-pagtens muligheder, at man uddeler den konkrete aktion til tropper, der er regionalt baseret, f.eks. NATO- eller PfP-landene. Så det forhindrer jo ikke, at FN går ind.

Det er klart, at forudsætningen for, at FN kan gå ind, selvfølgelig er, at man spørger FN, og

derfor vil jeg spørge den socialdemokratiske ordfører: Har det overhovedet ikke strejft den socialdemokratiske folketingsgruppes tankegang, at man kunne anmode FN om at give NATO-styrkerne et FN-mandat til at løse den opgave, som man jo siger er rent humanitær, og som altså er sket på anmodning af en regering, som jo frem for alt vil have nogle opgaver løst, og for hvem det ikke er afgørende, om det er NATO-styrker uden FN-mandat eller NATO-styrker med FN-mandat, der løser den opgave?

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg synes stadig væk ikke, jeg har fået et klart svar på rækkevidden af det her mandat, på spørgsmålet om, hvornår en ændring af opgaverne vil være så omfattende, at det kræver et nyt beslutningsforslag. Eller sagt på en anden måde: Hvor langt vil man kunne gå alene ved at rådføre sig med Det Udenrigspolitiske Nævn? Men jeg håber så, at ministeren, når han får mulighed for at få ordet, vil besvare det spørgsmål.

(Kort bemærkning).

Per Kaalund (S):

Til hr. Søren Søndergaard: Det har ikke indgået i den socialdemokratiske folketingsgruppes overvejelser at spørge FN. Jeg sagde tidligere, at det kunne have været naturligt i en given situation, at der havde været et FN-mandat, der havde været inde, men af hensyn til hastigheden, hvormed der skal sættes ind, så mener vi, det er rigtigt, at det er en NATO-ledet opgave.

Så må jeg endelig stadig væk henholde mig til, at hvis nogen skulle spørge FN, så burde det måske nok snarere være den albanske regering, der skulle spørge FN. Den albanske regering har altså spurgt NATO, og NATO har imødekommet det, og NATO har en plan for denne opgave.

Med hensyn til hr. Keld Albrechtsen er svaret, at jeg da er skuffet over, at mine svar ikke er fyldestgørende. Men jeg kan sige, at formålet, som står beskrevet i beslutningsforslaget her, mener jeg er tydeligt nok: at gå ind og beskytte den humanitære opgave i det nordlige Albanien.

Skal dette formål ændres, så må regeringen også efter min opfattelse gå tilbage til Folketinget. Det, jeg mener, man kan klare via Det Udenrigspolitiske Nævn, kunne f.eks. være spørgsmålet, om antallet – ca. 200 – er tilstræk-

keligt, eller om det skal øges. Det kan man da så i givet fald klare over Det Udenrigspolitiske Nævn eller måske endog via Folketinget, hvis det er af større omfang.

Svend Aage Jensby (V):

Regeringen søger støtte til, at et dansk militært bidrag kan stilles til rådighed for en NATO-styrke i Albanien efter invitation fra albansk side. Det kan Venstre støtte helhjertet.

Vi har nu i lang tid oplevet noget af det uhyggeligste folkedrab på en hel nation i deres eget land. Etnisk udrensning i sin mest nedrige og grusomme form. Man skiller familier fra hinanden, skyder mændene for øjnene af deres børn. Netop her til morgen har vi hørt, at disse massakrer fortsætter, efter at Milosevic har offentliggjort sit såkaldte våbenhvileforslag.

Det er en massakre, som er påbegyndt for længst. Den startede jo i virkeligheden i Bosnien, startede op sidste år i Kosovo og har intet med NATO's indgriben i situationen dernede at gøre. Det er en systematisk udryddelse af et folk, der ganske svarer til, hvad Hitler fra 1939 til 1945 udførte i Tyskland med sin jødeudryddelse. Dengang skulle der gå fem til seks år faktisk, inden verdenssamfundet kunne gribe ind, fordi man stod over for en kæmpe militærmaskine med en for svag militærmaskine.

Det skal ikke lykkes Milosevic at skabe det Storserbien, som han i virkeligheden vil, og udrense Kosovo, for det er jo det, der er hans mål. Og det lykkes ham ikke, takket være at vi har en organisation, der hedder NATO, som har vist sig at kunne holde sammen, og som vil forhindre Milosevic i at gennemføre sit formål.

Jeg er enig med forsvarsministeren, i øvrigt også på det punkt, når ministeren den 27. marts 1999 sagde: Serberne skal slides ned. Det er rigtigt, det skal de, men konsekvensen af det her er jo blevet, at der i Makedonien og Albanien er ophobet vel snart op mod en million fordrevne flygtninge, som selvsagt forsøger at komme ud af det helvede, de befinder sig i, og hvor vi altså nu kan opleve, at Milosevic tvinger nogen af dem tilbage igen.

Det skaber et pres på de to små fattige nationer, og det, forslaget lægger op til, er, at den militære styrke, der skal bringes derned, bl.a. skal bistå med gennemførelsen af hjælpeprogrammerne dernede, bistå de humanitære organisationer, sikre sikkerheden for det personel og selvfølgelig også vores egne soldaters ve og vel.

Det bliver givetvis ikke en nem opgave for de danske soldater. Jeg går ud fra, og ved jeg også, at forsvarsministeren vil understøtte vores soldater med den bedst mulige udrustning. Jeg tror også, at det bliver en længere operation. Det kan man roligt indstille sig på. Det bliver ikke noget, der bliver løst fra måned til måned. Det tror jeg ikke det gør.

Jeg vil heller ikke afvise, at det, der kan komme til at ske senere, er, at danske styrker kan komme til at være med til at skabe nogle sikre enklaver, nogle brohoveder ind i Kosovo, hvor vi så kan begynde at sende flygtninge hjem. Det vil jeg bestemt ikke afvise.

Jeg kunne tydelig høre det spørgsmål, som hr. Søren Søndergaard og hr. Albrechtsen stillede hr. Per Kaalund, og jeg forstår dem udmærket, men jeg siger til de herrer med det samme, at vi ser i Venstre hel åbent den mulighed, at det til sin tid kan blive de samme soldater, som vi nu sender ned for at bistå hjælpeorganisationerne, der kan komme til at deltage i en sådan eventuel operation. Det er vi med på i dag. Det ser vi som en mulighed. Jeg går så ud fra, at vi selvfølgelig får lejlighed til at forholde os til det. Jeg nævner bare allerede her i dag, at den mulighed ser vi klart for os.

Vi kan, som jeg siger, støtte forslaget.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg vil gerne sige tak til hr. Jensby, fordi han klart og tydeligt melder ud, hvilken rækkevidde det her i virkeligheden har: at det kan føre til noget helt andet i anden runde, nemlig at disse tropper sættes ind i egentlige krigsoperationer inde i Kosovo.

Det er en ren melding, og det synes jeg man skal gøre sig klart, når man tager stilling til det her forslag. Det ligger der altså i dagsordenen, og det kan blive konsekvensen. Så bør man, inden man gør op med sig selv, om man kan støtte det eller ej, jo også tage med i sin overvejelse, om man vil give regeringen et mandat på det grundlag, som hr. Jensby lægger frem her.

(Kort bemærkning).

Villy Søvnald (SF):

Det var en ret essentiel diskussion, vi har lige nu efter at have hørt hr. Jensby.

Nu er hr. Jensby jo ikke minister, så jeg vil godt spørge udenrigsministeren, og jeg vil godt bede om et meget klart svar: Er det sådan, at det her kan anvendes som et brohoved til at

deltage i en landmilitær operation, som hr. Jensby forudså? Ja eller nej. Det er helt, helt afgørende for den her diskussion, at vi får et helt klart svar på det.

Jeg vil godt sige i forhold til hr. Jensbys historiefortolkning, hvor hr. Jensby slår ud med armene og siger, at det, der sker nu i Kosovo, intet har at gøre med NATO-operationen, at det var dog utroligt. Det er en fantastisk ansvarsforflygtigelse.

Det er rigtigt, at det ikke er NATO's skyld, at det ikke er NATO, der har startet det. Det er jeg enig i. Men at fralægge sig ansvaret og sige, at det slagtehus, som Kosovo i de her dage er omdannet til, intet har med at gøre, at man trak OECD-observatorerne ud, at UNHCR trak sig ud! Man kunne da forudsige, at i den her situation ville et slagteri starte. Det behøver man ikke at være profet for at forudse. Jeg synes, det er fantastisk igen at opleve ledende politikere fralægge sig ethvert ansvar for et begivenhedsforløb, der var direkte til at forudse.

Mit direkte spørgsmål til udenrigsministeren er: Vil udenrigsministeren godt redegøre for, at han er af den stik modsatte opfattelse af hr. Jensby, nemlig at det her ikke er starten til en landmilitær operation? Det er helt afgørende for SF's stillingtagen i den her sag.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Jeg vil også sige tak til hr. Jensby, fordi han har modet til at sige, hvad det her handler om, i modsætning til regeringen, som ikke tør sige det.

Det forklarer jo også fuldstændig åbenlyst, hvorfor FN ikke skal blandes ind i det her. Det er nemlig klart, at hvis den her aktion byggede på et FN-mandat, så ville der være alle mulige problemer, når aktionen skal udvikles og gå videre.

Det handler jo ikke, som hr. Per Kaalund sagde, om at der ikke er tid. Så vidt jeg forstår, skal vi vedtage det her på tirsdag. Hvis alle NATO-lande ønskede det, kunne man da sagtens indkalde FN's Sikkerhedsråd til en drøftelse inden på tirsdag. Selvfølgelig kunne man da det. Men man ønsker det ikke af præcis den grund, som hr. Jensby siger: Hvis FN bliver indblandet i denne rene humanitære aktion, så vil det lægge en begrænsning på muligheden for at forvandle den til en egentlig militær aktion, uanset hvad man så mener om den mili-

tæraktion. Det er ikke til debat i dag. Den debat skal vi nok få.

Jeg vil bare sige tak til hr. Jensby, fordi han har klarlagt det, som regeringen mener, men som den af forskellige grunde ikke vil eller formår at udtale.

Udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen): Flere ordførere har jo interesseret sig meget for, hvad der ville ske, eller hvad der ville være proceduren, såfremt det danske bidrags opgaver blev andre end dem, der er forudset i beslutningsforslaget, eller såfremt NATO-styrken får andre opgaver end dem, der i øjeblikket ligger for.

Svaret er jo soleklart det, at hvis der er tale om, at der sker væsentlige ændringer i disse forudsætninger, så vil regeringen da forelægge det for Folketinget. Vi har i denne regerings tid gjort meget for snarere at spørge Folketinget en gang for meget end en gang for lidt, når det drejer sig om udsendelse af danske militære bidrag. Den linje vil også blive fulgt i fremtiden.

Jeg har da fuld forståelse for, at der er medlemmer her i salen – vi har hørt det fra hr. Jensby – som gerne ser, at den NATO-styrke, der er dernede, kunne blive til noget andet, end den er i dag. Det er da et helt regulært synspunkt.

Det, der er afgørende, er proceduren. Hvis der sker en væsentlig ændring i disse opgaver og formålet med hele styrken dernede, så vil regeringen selvfølgelig forelægge spørgsmålet for Folketinget, og er der nogen diskussion om, hvorvidt det skal ske i Nævnet eller her i salen, så vil det for mig være mest nærliggende at tage det i salen, som vi har gjort det hver gang, der var tale om udsendelse af militære styrker.

Så har jeg en lille bemærkning til hr. Søndergaard, som stod her og sagde, jamen bare der var et FN-mandat, så var det noget helt andet. Jamen det var det jo ikke, må jeg sige til hr. Søndergaard. For to år siden var der et FN-mandat, da vi udsendte en »coalitional willing«, som Danmark deltog i, og der stemte SF imod, og det gjorde også hr. Søndergaard, hvis jeg husker ret, selv om der var et klart, klokkeklart, mandat fra FN's Sikkerhedsråd, så nu skal hr. Søndergaard ikke stå her og lade som om, at bare der var et mandat fra FN's Sikkerhedsråd, så var sagen helt anderledes for hr. Søndergaard; det er jo ikke rigtigt.

(Kort bemærkning).

Svend Aage Jensby (V):

Nu har udenrigsministeren næsten svaret på mine vegne – eller ikke på mine vegne, men svaret, hvad jeg ville sige til hr. Albrechtsen. Jeg sagde udtrykkeligt, hvad jeg forudså kunne ske, og jeg tilføjede, at vi så forventer, at der naturligvis kommer et beslutningsforslag til drøftelse i Folketinget, hvis den styrke, vi i dag sender derned til den opgave, som beskrevet i forslaget, måtte blive ændret i den retning.

Jeg sagde: Man kan lige så godt kalde en spade for en spade og så spørge, hvad der kan ske i fremtiden. Det var det, jeg gjorde, og jeg synes, det er klart sagt, og jeg håber, at hr. Søndergaard og hr. Albrechtsen kan forstå det.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

På udenrigsministerens direkte henvendelse bliver jeg nødt til at opfordre udenrigsministeren til efterfølgende at læse, hvad jeg sagde. For jeg sagde ikke: Hvis bare der var et FN-mandat, ville Enhedslisten støtte. Overhovedet ikke. Jeg sagde udtrykkeligt, at den diskussion i forhold til FN, i forhold til indsættelse af en krigsstyrke senere, kommer vi til. Den kommer vi til.

Det, der bare er afgørende for os at få afklaret, er, hvad vi behandler i dag. Og det, vi behandler, er altså helt klart et forslag om at forberede en indsættelsesstyrke. Og for at kunne være i stand til at lave den indsættelsesstyrke, er det afgørende for regeringen, at der ikke er et FN-mandat.

Det var bare det, vi ville have konstateret, og det fik vi bekræftet af Venstres ordfører, og det synes vi var godt, og vi synes, at regeringen skal sige det samme. Vi synes, at regeringen skal gå ud og ærligt sige, hvad man vil. Der har været alt for meget i hele det her forløb, hvor regeringen ikke har sagt, hvad de egentlig mente om denne her sag, og det synes vi er dårligt; det er dårligt for diskussionen, og det opfordrer vi til sker.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg vil godt sige til hr. Jensby, at efter de meldinger, han er fremkommet med på Venstres vegne, står det fuldstændig klart for mig, hvad det er, der vil ske, hvad det er, der ligger i dette her. Der ligger det i det, at først sender man soldaterne af sted med det formål at beskytte flygtningene, så bygger man den militære styr-

ke op, så kommer man til Folketinget på et tidspunkt og siger til Folketinget: De soldater, vi har bygget op i området, som er klar til krig, dem sætter vi nu ind i en militær invasion. Det er ganske klar tale; der er ingen misforståelse i det.

Ministeren understreger så proceduren. Jeg er da glad for, at Folketinget i givet fald bliver hørt, men man skal altså gøre sig klart, hvad det er, man stemmer for, hvis man stemmer for det her. Man stemmer for, at der opbygges en militær styrke, som uden FN-mandat kan sættes ind i en militær invasion i Kosova, og man skal vide, at det i virkeligheden er det, man sender soldaterne af sted med henblik på, hvis man stemmer for det her.

Hans Engell (KF):

Regeringens forslag om dansk deltagelse i NATO-styrken i Albanien udspringer jo af den helt katastrofale situation, vi alle har været vidner til de seneste uger. Den konservative folketingsgruppe kan støtte forslaget, og vi er også enige i de bemærkninger, som ledsager udenrigsministerens beslutningsforslag.

Der er med de rammer, der lægges for Albanienstyrken, sat ret snævre grænser for styrkens anvendelse. Der er altså ikke tale om, at det er en styrke, som skal skyde sig igennem til Beograd eller på anden vis anvende militære magtmidler, medmindre situationen helt klart nødvendiggør det. Man får jo det modsatte indtryk, når man lytter til venstrefløjens repræsentanter her i Folketinget.

Vores opfattelse er, at dette er en begrænset opgave; den kan komme til at tage tid, endda rigtig lang tid, og sker der ændringer undervejs i mandatet for anvendelsen af denne styrke, ja, så foreligger der en ny situation. Så taler vi i givet fald om en egentlig landmilitær operation i Kosovo eller i det serbiske område i øvrigt, og der er vi tilfredse med det, udenrigsministeren har tilkendegivet netop nu, nemlig at så må der foreligge en henvendelse fra NATO til den danske regering. Den danske regering vil så gå til Folketinget, og herefter har vi mulighed for at tage stilling til et sådant forslag, som vi – hvis den situation opstår – naturligvis vil modtage positivt, hvis der måtte komme en sådan henvendelse fra regeringen. Men det jo altså ikke det, vi diskuterer i dag.

Vi har i øvrigt fuld tillid til, at den samlede styrke under NATO's ledelse vil kunne bidrage til at lette og sikre leveringen af den helt nød-

vendige humanitære bistand samt kunne hjælpe både de albanske myndigheder og de mange nødhjælpsorganisationer, som opererer i Albanien for at lindre de menneskelige lidelser.

Vi lægger også vægt på, at denne styrke oprettes på baggrund af en anmodning fra den albanske regering. Det må være en både rigtig og ansvarlig holdning fra vores og fra vores NATO-allieredes side, at vi på alle måder søger at bistå Kosovos nabolande, som i øjeblikket bærer den absolutte hovedbyrde i forbindelse med modtagelsen af de hundredtusinder af flygtninge og fordrevne.

Der knytter sig naturligvis et særligt sikkerhedspolitisk aspekt til denne beslutning, nemlig spørgsmålet om NATO's ansvar i forhold til Albanien. Landet er jo som bekendt ikke medlem af NATO-alliancen og dermed ikke omfattet af den kollektive sikkerhedsgaranti, der er hovedpunktet i vores fælles forsvar. Men det må være åbenbart, at NATO både med oprettelsen og etableringen af denne styrke, AFOR, samt med den planlagte stationering af amerikanske Apache kamphelikoptere i Albanien påtager sig i det mindste et politisk moralsk ansvar for ikke at lade Albanien i stikken, såfremt det serbiske regimes magthavere i hævnørst vender sig mod Albanien. Albanien må kunne forvente bistand, og jeg går ud fra, at det er et synspunkt, som udenrigsministeren er enig i.

I forslaget forudsiges det, at der i etableringen af styrken også kan forventes deltagelse fra Pfp-lande. Jeg vil godt spørge udenrigsministeren, om der foreligger tilsagn fra Pfp-lande, om NATO har kontaktet dem, og hvilke udsigter der er for deres deltagelse, som vi i øvrigt vil anse for særdeles positiv.

Vi kan som nævnt støtte forslaget og tilsiger regeringen en hurtig behandling her i Folketinget med henblik på vedtagelse i næste uge.

Villy Søvndal (SF):

I SF er vi principielt positive over for nødvendigheden af militær, og det vil sige også dansk tilstedeværelse i Albanien i den nuværende situation af tre hovedgrunde.

For det første har den albanske regering bedt om det. For det andet havde den albanske regering, da jeg skrev det her, modtaget 400.000 flygtninge – jeg har ikke nået at læse Ritzau i dag – 400.000 flygtninge modtaget af Europas i forvejen fattigste land på sammenbruddets rand.

Det er simpelt hen en umulig opgave, det al-banske samfund står med, ikke kun økonomisk. Og her er det i øvrigt igen tankevækkende at betragte misforholdet; man er villig til militær indsats og villig til efterfølgende økonomisk indsats. Men hovedproblemet, der står tilbage, er det praktisk logistiske. Der skal oprettes lejre, der skal fremføres mad, der skal fremføres alle mulige fornødenheder.

Den tredje grund er, at NATO i forvejen er i et område, der er præget af lovløshed. Derfor er der brug for beskyttelse af nødhjælpsorganisationer, så de kan arbejde, men der er også behov for at sikre, at flygtninge kan leve i sikkerhed.

Det er de principielle grunde til, at vi gerne støtter en militær tilstedeværelse.

Så vil jeg godt lægge tryk på følgende: Det er til gengæld helt, helt, helt afgørende for SF's støtte, at der med det her ikke er åbnet op for, ikke kan åbnes op for starten af en landstyrke til at gå ind i Kosovo. I modsætning til de borgerlige ordførere vil jeg sige, at den nuværende situation ikke skal misbruges til at starte en landstyrke, som vi vil anse for at være endnu en fatal fejl i den række af fejltagelser, Kosovosituationen er udtryk for. Det vil for alvor kunne bidrage til, at vi risikerer, at de titusinder af bål, der brænder på Balkan, bryder ud i en altfortærende brand.

Derfor er der brug for at få fuldstændig klarhed over, at det, der gemmer sig bag bemærkningerne på side 3, ikke betyder, at det her kan ændres til en styrke ind i Kosovo. Jeg synes ikke, udenrigsministeren var så klar, som man kunne ønske. Et udtryk som »væsentlige ændringer« indeholder jo en del elastik.

Men det, vi har brug for at få fastslået, er, at det her ikke kan bruges uden for Albanien's luft-, sø- og landterritorium. Det, vi har brug for at få slået fast, er, at det ikke kan bruges i forbindelse med en egentlig indtrængen i Kosovo, og det vil jeg bede ministeren om at bekræfte direkte.

Jeg vil også bede ministeren om at bekræfte direkte i diskussionen om ansvarsforholdet mellem Det Udenrigspolitiske Nævn og Folketinget, at såfremt der skal landstyrker ind i Kosovo, er det en ubetinget forudsætning for regeringen, at Folketinget direkte får lejlighed til at diskutere det og direkte får lejlighed til at stemme om det.

Og jeg vil meget bede om det, for ellers synes jeg, man pådrager sig ikke alene et meget stort

ansvar over for en befolkning, der ikke får lejlighed til at få en offentlig debat om et så vigtigt emne, men jeg synes også, det ville være mistænkelig misbrug af Folketinget, hvis det ikke bliver, som jeg har skitseret.

Endelig er det afgørende for os, at indsatsen begrænses til de erklærede humanitære mål og ikke bruges til at støtte den ene af konfliktens parter. Jeg siger det her, fordi jeg har hørt både nogle danske og nogle amerikanske politikere tale om, at den ene part skulle oprustes i denne her konflikt. Jeg antager, at udenrigsministeren også klart vil tilbagevise det.

Så har vi i øvrigt noteret os, at det, der skal ske med styrkerne, er, at de dels er bundet af land-, sø- og luftterritoriet, at magtanvendelsen er begrænset til det militære nødvendige, at det er som sidste udvej, og at det er efter forudgående varsel.

Men vores endelige stillingtagen vil afhænge af, om vi får de tilfredsstillende klare svar, jeg efterlyste her. Får vi dem ikke her, så vil vi stille dem i skriftlig form, og når vi har set svarene, vil vi tage vores endelige stilling.

Peter Skaarup (DF):

For Dansk Folkeparti har det været afgørende i hele Kosovosituationen, at man har kunnet hjælpe humanitært, at man har kunnet sørge for, at der blev leveret mad, at der blev leveret huse, mulighed for, at de her flygtninge, der er kommet i den ulykkelige situation, kan blive hjulpet i nærområdet.

Og der lægger det forslag, regeringen er kommet med, jo op til, at man skal prøve at hjælpe Albanien med flygtningesituationen, at man skal nå frem til nogle af de flygtninge, der har svært ved at få fat i humanitær bistand, mad og lignende. Og der er det for os i Dansk Folkeparti vigtigt at understrege, at vi vil være meget positivt indstillet over for, at man gør det.

Vi takker så også for udenrigsministerens tilsagn om, at hvis den styrke på de 200 mand, som Danmark sender af sted, hvis dens mandat skal ændres i forhold til det, der står i bemærkningerne til beslutningsforslaget, så vil Folketinget blive inddraget og også Folketingssalen blive inddraget via et nyt beslutningsforslag.

Vi hæfter os ved, at man i bemærkningerne bl.a. konstaterer, at magtanvendelsen med denne her styrke skal være militært nødvendig, en sidste udvej, og skal ske efter forudgående varsel. Den skal desuden være proportional, ske på

lavest muligt niveau og i videst muligt omfang uden følgeskader på civile. Endelig er gengældelsesaktioner ikke tilladt.

Det burde overbevise SF og også Enhedslisten om, at det altså ikke er tanken, at dette her skal være forløberen for en landstyrke. Og i givet fald, hvis det skal være det, så er det fuldstændig krystalklart, at Folketinget får lov til at se på den situation og den del af det en gang til.

Vi forudsætter i Dansk Folkeparti med det tilsagn, vi giver her i dag til princippet i, at man skal hjælpe flygtninge i nærområdet, at denne styrke ikke er forløberen for en landstyrke. For vi går altså ikke ind for, at danske soldater skal involveres i en 5-, 10-, 20-, måske 50-årig konflikt på Balkan, som vi ikke har nogen mulighed for at løse via militære midler.

Men vi kan også godt se, at hvis der er serbiske styrker, der angriber flygtninge, angriber den nødhjælp, der bliver sendt frem til de pågældende mennesker, som er nødvendig, så er det altså også vigtigt, at der er mulighed for at beskytte styrken med militære midler. Derfor skal man sørge for at vedtage det her forslag i dag, og vi håber sådan set, at hele Folketinget kunne være med til at stemme for forslaget.

Vi vil godt pege på en enkelt ting, som nok virker lidt selvmodsiggende for os at se i hvert fald, og det er jo altså, at regeringen er kommet med et forsvarsudspil, der betyder, at man i de kommende år vil spare ca. 1 mia. kr. om året på forsvaret – pr. år vel at mærke. Og det er jo altså i klar modstrid med et forslag som det her og andre forslag, Folketinget kommer til at tage stilling til løbende, nemlig at NATO har nye roller, Danmark har nye roller inden for NATO, og man skal altså være opmærksom på, at der kan være en større international indsats, som Danmark også skal tage del i.

Det virker altså selvmodsiggende, at regeringen tror, at man kan skære ned på forsvaret i det omfang, der er tale om, og vel at mærke udhule en række poster på forsvarets budget ved hjælp af det forsvarsudspil, der er kommet, og der burde regeringen nok overveje, når regeringen selv erkender nødvendigheden af, at NATO har en ny rolle og man måske skal beskytte nødhjælp eller flygtninge i et område, at det så er vigtigt, at forsvaret fortsat har en moderniseret og en god form, så Danmark kan leve op til de forpligtelser, vi har over for omverdenen.

Så har det været fremme i debatten både fra SF og Enhedslisten, men mest fra Enhedslisten,

at det var vigtigt, at der var et FN-mandat til sådan nogle ting som det her. Dertil må vi så bare sige i Dansk Folkeparti, at er der nogen konflikter rundt omkring i verden, det kan være i Irak, det kan være i Kosovo, det kan være andre steder, hvor der ikke er andre muligheder, end at NATO agerer uden FN's indgriben, ja, så er det altså nødvendigt, at NATO kan gøre det, uden at FN giver et mandat til det.

Vi har set situationen i forbindelse med forskellige konflikter, hvor Rusland og Kina har vetoret i Sikkerhedsrådet og Rusland i givet fald i forskellige sammenhænge har vist sig vilige til at bruge det pågældende veto, og dér er FN altså handlingslammet. Derfor er det vigtigt, at partierne herinde i Folketinget også tilkendegiver, at der altså kan være enkelte situationer, hvor NATO skal handle uden om FN.

(Kort bemærkning).

Svend Aage Jensby (V):

Hr. Skaarup foretog, sådan opfattede jeg det, en vis sammenkobling mellem det beslutningsforslag, vi her behandler om udsendelsen af et dansk kontingent, med regeringens forsvarsudspil.

Jeg kan godt følge tankegangen, jeg er heller ikke så uenig i den; vi har også gjort os den overvejelse i Venstre. Vi mener bare, at situationen her er alt, alt, alt for alvorlig til at begynde at diskutere forsvarsforlig på den baggrund.

Må jeg så spørge hr. Skaarup, for det var sådan set det, der bragte mig herop: Kan hr. Skaarup allerede nu tilkendegive, om Dansk Folkeparti vil støtte en eventuel landoperation i Kosovo? Ja eller nej.

(Kort bemærkning).

Villy Søvnald (SF):

Jeg skal ikke bevæge mig ind i et forsøg på at overbevise Dansk Folkeparti om noget; det anser jeg for en uoverkommelig opgave.

Men jeg vil godt komme med et enkelt bidrag til at rette en åbenbar historieforvanskning, som breder sig i de her år. Når hr. Peter Skaarup argumenterer imod, at man ikke kan anvende FN, henviser han til, at der er to lande, der hele tiden nedlægger veto.

Man kunne måske godt ønske sig, at den kritiske presse og den kritiske offentlighed f.eks. stillede det enkle spørgsmål: Hvem er det, der har nedlagt veto, så det betyder noget, de sidste 10 år? Hvem tror hr. Skaarup der fører i den statistik? Det er ingen af de to nævnte lande.

Det er USA. USA har nedlagt, hvis jeg husker rigtigt, ifølge min optælling fire gange så mange, bl.a. i forbindelse med staten Israel og diskussionen om de besatte områder.

Men jeg siger det egentlig bare for historieforsvanskningens skyld. Hvis vi ikke alle sammen vil bidrage til et fjendebillede, der hedder, at vi skaber et nyt jerntæppe mellem øst og vest, så skal vi være lidt forsigtige med, hvor langt vi går i oplagt historieforsvanskning.

(Kort bemærkning).

Peter Skaarup (DF):

Ja, nogle gange kan det jo være træls at diskutere med SF omkring sådan nogle ting, for selvfølgelig har USA nedlagt veto i en hel række sager, og det har da også været helt fornuftigt, at USA har nedlagt veto, f.eks. i forbindelse med Mellemøstkonflikten.

Derfor behøver vi jo ikke diskutere i dag, om USA har nogen problemer i forhold til Kosovo eller Rusland har nogen problemer i forhold til Kosovo. Jeg siger bare stille og roligt, at Rusland og Kina har i visse situationer, hvor det har været af betydning for Vesten, nedlagt veto eller truet med det, og det har gjort, at FN har været handlingslammet. Sådan er det bare, og det kan man så være enige eller uenige i.

Til hr. Svend Aage Jensby vil jeg sige, at det er klart, at man kan diskutere, om vi skal tale om flere udgifter til forsvaret eller ej, men det er lige så klart, at med den store internationale indsats, Danmark er i gang med i øjeblikket, hvor der er styrker i Bosnien f.eks., hvor der er danske soldater, der har været af sted fire og fem, måske seks gange i forbindelse med de udskiftninger, der er tale om, ja, så er det et stort engagement, og så er der altså tale om, at der bruges mange penge. Det bør man indse i regeringen, når man kommer med sine forsvarsudspil, og lade også det påvirke disse forsvarsudspil.

Videre vil jeg sige til hr. Svend Aage Jensby, at når det gælder landtropper, må jeg nok erkende, at der kan Dansk Folkeparti ikke på nuværende tidspunkt i hvert fald støtte en landaktion, og der er, efter hvad jeg forstår, også stor enighed i hvert fald blandt en række partier i Folketinget om, at det kan man ikke på nuværende tidspunkt støtte. Man kan aldrig vurdere, hvordan udgangen på den her konflikt vil blive, men min fornemmelse er, at vi ikke kommer til at støtte en landaktion.

Til gengæld kan vi godt frygte, at det militære engagement, som vi har dernede – og det gælder ikke nødhjælpen, og det gælder ikke de flygtningelejre, vi gerne vil have – fører til den uundgåelige ende, at der bliver en landaktion, og at internationale styrker skal være nede i området i 50, måske 100 år. Det er ikke en udvikling, vi synes om, men det kan vi bare ikke ændre ved ved det her forslag, som er fornuftigt set med vores øjne.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

På en eller anden måde synes jeg, der er noget vist surrealistisk ved hr. Skaarups indlæg, fordi hr. Skaarup siger, at der kan være situationer, hvor FN ikke kan anvendes til at gribe ind i forhold til humanitære situationer med at give humanitær bistand og humanitær hjælp. Og det vil jeg da give hr. Skaarup fuldstændig ret i. Der findes sådan nogle situationer. Og i de situationer må man finde på at gøre noget andet. Jeg er fuldstændig enig med hr. Skaarup.

Men forudsætningen for, at man kan konstatere, om FN vil være med f.eks. til en humanitær aktion i dag i Albanien, være med til at beskytte humanitære nødhjælpskonvojer på anmodning af den albanske regering, er vel, at FN bliver spurgt. Og FN er jo ikke blevet spurgt.

Så altså hele det dér foredrag om, hvad man kunne tænke sig, er det faktisk ikke ret irrelevant i forhold til det, som i hvert fald en del af os andre diskuterer lige i øjeblikket?

(Kort bemærkning).

Peter Skaarup (DF):

Jamen hr. Søren Søndergaard kan godt mene, at det er en surrealistisk holdning, som Dansk Folkeparti har til nogle ting herinde. Det samme kunne jeg så sige om Enhedslistens holdning til visse ting, og det kan vi så snakke lang tid om.

Men det, der er interessant, er – rigtigt set af hr. Søren Søndergaard: Hvorfor spørger man ikke FN? Jeg kender ikke årsagen til, at man ikke har spurgt FN, men formodentlig er årsagen jo altså, at bl.a. Rusland, har man en viden om, ikke vil støtte et sådant initiativ og i givet fald vil nedlægge veto mod det. Derfor er det jo meget naturligt, at man ikke vil opnå den situation i forhold til det internationale samfund.

Så må man også sige, at det her er jo ikke noget, der kan gå særlig lang tid med. Det er jo noget, der skal ske meget hurtigt, hvis man skal afhjælpe den flygtningesituation, man har i

nærområdet, hvis man skal sørge for at hjælpe de mennesker, der er i alvorlig nød og mangler mad, huse osv. Så derfor er det en hastesag, og derfor kan vi sagtens leve med, at man ikke har spurgt FN.

Arne Melchior (CD):

Heldigvis er der klare tegn på, at en helt overvældende del af den danske befolkning støtter de ting, som den danske regering har involveret Danmark i i forbindelse med begivenhederne i det tidligere Jugoslavien.

Men vi får en del breve, og vi ser nogle artikler, som påpeger, at Danmark ikke har været i krig – altså før nu – siden 1864. Derved overser man, at en del gode danskere faktisk var i krig under Anden Verdenskrig.

Så hævdes det også, at Danmark ikke har deltaget i en angrebskrig i de sidste 300 år. Jeg skal benytte denne påpegning til at gøre opmærksom på, at der her ikke er tale om en angrebskrig. Der er tale om en forsvarskrig. Der er tale om et angreb på et styre, som er kriminelt, som er forbryderisk, som forfølger, torturerer, afliver og fordriver mennesker. Et angreb på dem – ja – men det er altså en forsvarskrig til fordel for de ofre, der er udset.

Verden forandrer sig som bekendt ikke altid kun til det bedre, men på nogle områder heldigvis da netop til det bedre. Og det er en af de bedre udviklinger i verden, at vi ikke stillesiddende tolererer den slags forbrydelser. Bare vi for 60 år siden havde været lige så kloge, så ville måske 50-60 millioner menneskers død være blevet sparet og en masse grufulde ulykker i kølvandet deraf.

Dette er mit udgangspunkt og baggrunden for, at CD kan støtte det her fremsatte forslag; og jeg holder mig specielt til selve forslagets tekst og læser bemærkningerne som en hensigtserklæring. Og der skal ikke herske nogen tvivl om, at CD er villig til at gå langt videre, hvis, såfremt, i fald det måtte blive behøveligt. Hvis situationen, som vi ikke kan forudse ret mange dage ad gangen, skulle kræve det, vil CD selvfølgelig være på plads som de loyale og entusiastiske NATO-partnere, vi er. Og sikken et held, at det danske folk var kloget nok til fra starten af at være med i denne uundværlige alliance.

Jeg kan derfor støtte Venstres ordfører i hans udtalelser om, at vi skal være parate til det, som situationen måtte nødvendiggøre, ud fra de grundprincipper, der er fælles for de fleste par-

tier her i Folketinget. Der må være tale om en fleksibilitet, således at der kan handles alt efter situationens ændring; og udenrigsministerens tilsagn om i givet fald, hvis det er store ændringer andet end talmæssige ændringer, der er tale om, men principielle ændringer, da at inddrage Folketinget, er rigeligt tilfredsstillende for os i CD.

Det bebrejdes så meget, at NATO og vi andre ikke har været forudseende nok. Nej, der er visse forbrydelser, man altså ikke kan forudse. Her er man forudseende. Og vi ser altså også lidt længere: Hvis det bliver nødvendigt at vise videre støtte til NATO-aktioner for at forsvare de svage, de forfulgte, så er CD med.

Jeg går da ud fra, at vores Forsvarsministerium og forsvarsledelsen for længst er i gang med at forberede sig på eventualiteter, hvis udseende vi ikke kender i dag. Det må være en dårlig ledelse, der ikke har skuffeplaner, der ikke er så forudseende, at man forbereder sig på muligheder, som vi ikke kender i dag. Og jeg er ganske tryk ved, at det selvfølgelig sker, som det bør ske.

Jeg har ikke nogen anden kritik i det hele taget end et lille hjertesuk, at vi har fået en køreplan fra Forsvarsudvalgets formand om, at vi skal gøre det her færdigt på tirsdag. Jeg havde ikke set spor galt i, eller rettere sagt jeg havde gerne set, at vi havde gjort det færdigt i løbet af weekenden for at give et signal om, at mens andre ligger og forbløder og sulter, så kan vi også godt skynde os.

Så jeg havde ikke behøvet den tænkepause, og vi kunne med respekt for kirketiden på søndag udmærket have gjort denne her sag færdig i løbet af weekenden.

Men dette skal altså bare være et ekstra tilsagn om, at vi i hvert fald ikke i 5 minutter skal hindre færdiggørelsen af dette forslag.

Jørgen Estrup (RV):

Det er unægtelig en tragisk situation, ikke mindst for den kosovoalbanske civilbefolkning, og derfor er der selvfølgelig nogle hovedhensyn at tage ud over det almindelige hensyn at få stoppet konflikten på et grundlag, der er acceptabelt og fremadrettet.

Der er to umiddelbare hensyn. Det ene er at gøre så meget som overhovedet muligt for at sikre den civilbefolkning fra Kosovo, der er på flugt, og det andet er at forhindre, at konflikten breder sig til de omkringliggende lande.

Det er også den baggrund, jeg forstår der er for beslutningsforslaget og også for opfordringen fra den albanske regering til NATO om at stille en styrke på benene.

Der er jo ingen tvivl om, at vi har at gøre med et utrolig fattigt land og et land, hvor demokratiet er skrøbeligt. Derfor er det også forståeligt, ikke mindst i lyset af, at vi for nylig har været nødt til at hjælpe med stabile forhold, at et sådant ønske opstår.

Det haster. Det er formentlig noget af det vigtigste, at det sker i løbet af kort tid.

Det er en humanitær opgave, og det er jo udtrykkeligt præciseret, at der er to hovedformål, nemlig at lette en sikker og hurtig levering af humanitær bistand til flygtninge fra Kosovo og dernæst at bistå med at skabe sikre forhold for det humanitære arbejde. Det er to klare, afgrænsede målsætninger.

Dertil kommer nogle rules of engagement, som er klart afstemt til opgaven og tager betydelige forbehold i magtanvendelsen.

Mandatet drejer sig udtrykkeligt om albansk område; det er de forudsætninger, der ligger for beslutningsforslaget. Det er klart, sådan som det står i bemærkningerne, og sådan som udenrigsministeren har præciseret det, at skal de forudsætninger ændres, må det naturligvis ske med forelæggelse for Folketinget og i salen her.

Jeg skal ikke føje meget til, bortset fra at man selvfølgelig kan have forskellige opfattelser, sådan som det også er kommet frem her under debatten, af, hvorvidt indsættelsen af landtropper i forbindelse med brohoveder eller lign. kan være en fornuftig aktion. Men det har sådan set ikke noget med beslutningsforslaget her at gøre.

Jeg synes, det er vigtigt at understrege, at hvad enten man har den ene eller den anden opfattelse af en sådan indsættelse af landtropper, så ville det være urimeligt så at sige at bruge dette forslag som en kattelerm for en så principiel beslutning fra dansk side. Den bør naturligvis tages her i salen. Det tror jeg der er almindelig enighed om; det vil jeg da i hvert fald meget gerne præcisere.

Med baggrund i de forudsætninger, som jeg har omtalt, kan vi fra radikal side varmt støtte forslaget.

Søren Søndergaard (EL):

Vi mener, der er en lang række uafklarede spørgsmål, og de spørgsmål vil vi med respekt for muligheden for at få det vedtaget eller forkastet på tirsdag søge afklaret under udvalgs-

arbejdet i løbet af weekenden, bl.a. den præcise funktion, som denne her styrke har i forhold til nødhjælpsarbejdet. Det er jo en humanitær aktion, og derfor er det selvfølgelig rart at få præciseret og få afklaret præcist, hvordan den spiller sammen med det humanitære arbejde.

Der er unægtelig meget – og det er jo ikke bare hr. Jensbys udtalelser, men meget andet – der tyder på, at det her ikke bare er en humanitær styrke, men at det også er en forberedelse til en interventionsstyrke. Jeg henviser til de bemærkninger, der står på side 3 i forslaget, hvor der lægges op til den mulighed, at styrkens karakter ændres:

»Der vil kunne ske en udvikling i situationen«, hedder det, »der kan medføre et ændret behov, hvorfor det vil kunne komme på tale at ændre det danske bidrag. Skulle der opstå behov for væsentlige justeringer i det danske bidrag eller ske større ændringer i styrkens opgaver på en måde, der kan berøre det danske bidrag, vil regeringen rådføre sig med Det Udenrigspolitiske Nævn herom eller, om nødvendigt, på ny forelægge sagen for Folketinget.«

Der er helt tydeligt lagt op dels til masser af elastik, dels til – under rådførelse med Det Udenrigspolitiske Nævn og eventuelt Folketinget, javel – at denne her styrke meget hurtigt kan komme til at have et helt andet formål.

Det formål kan man jo så være enig i eller uenig i. Det formål kan man så diskutere, men det, der bare er det afgørende, er, at man er klar over, hvad det er, man laver, og at man ikke gradvis bliver fanget ind af en udvikling, som man så ikke kan styre.

Vi synes, at et af de store problemer, hvis det her bliver forløberen for en interventionsstyrke, er, at vi får en stadig tættere sammenblanding af kamptropper og humanitære tropper, altså humanitære interventioner med det formål at beskytte nødhjælp og så egentlige kamptropper. Det bliver vanskeligere og vanskeligere at skelne, og hvad vil konsekvensen af det blive? Ja, konsekvensen af det vil selvfølgelig i fremtiden blive, at man vil se humanitære indsatser til at beskytte nødhjælp som forløbere for kamptropper og derfor angribe dem som kamptropper.

Dermed vil vi risikere at kunne lægge gift for støtte til humanitære aktioner ud i fremtiden, og det synes vi er utrolig farligt. Det er derfor, vi synes, det er relevant at prøve at have i hvert fald en opdeling her, der hedder, at det humanitære arbejde altså er noget, som foregår igen-

nem FN og ikke igennem en NATO-styrke, der, uanset hvilke spidsfindigheder man prøver at gå ud i, er krigsførende i øjeblikket.

Jeg tror, det var hr. Hans Engell, der brugte formuleringen, at man havde tillid til regeringen, og jeg synes egentlig, at det er et godt udtryk: tillid. Om man stemmer ja eller nej, handler meget om, hvorvidt man har tillid til, at den regering, som skal forvalte det her mandat, og den organisation, NATO, som skal forvalte mandatet, gør det på en ordentlig måde. Det har hr. Hans Engell, det har vi ikke. Vi har ingen tillid til regeringens handlemåde i denne her sag eller til NATO's handlemåde.

Vi har det ikke, når vi snakker generelt om krisen i det tidligere Jugoslavien. Personlig erkendte jeg, at der var et eller andet, der ikke var helt, som det skulle være, dengang hundreder tusinder af unge serbere og kosovoalbaniere i begyndelsen af 1990'erne deserterede fra den jugoslaviske forbundshær og sagde: Vi vil ikke bidrage til Milosevic's etniske udrensninger. Vi vil ikke være med til det, vi flygter, vi vil ikke være med til det spil, som Milosevic laver. Vi er ikke nationalister.

En del af dem søgte til Europa, og en ganske lille del søgte til Danmark. Og hvad skete der så i Danmark? Blev den røde løber rullet ud? Blev de modtaget som de helte, de var, fordi de bekæmpede nationalisten Milosevic? Nej, de fik fem fingre i bagdelen og besked om, at de bare kunne skrubbe hjem, for de risikerede ikke mere end et par års fængsel, som det blev udtrykt i dokumenter fra det danske Udenrigsministerium.

På det tidspunkt begyndte nogle af os at forstå, at det her handlede ikke om en kamp mod Milosevic, for da havde man muligheden for at begynde. Man har haft mange muligheder siden, i forbindelse med Dayton, i forbindelse med støtte til den serbiske opposition osv., muligheder, som systematisk ikke er blevet udnyttet. Der har været andre dagsordener.

Heller ikke når det gælder det konkrete humanitære, kan vi sige, at vi lider af den store tillid til regeringen. På Det Udenrigspolitiske Nævns møde i lørdags appellerede Enhedslisten til, at Danmark åbnede for flygtninge fra Makedonien. Nu må jeg ikke referere fra Det Udenrigspolitiske Nævns møder, men efterfølgende var det jo klart, at det blev antydnet, at det var at gå Milosevic's ærinde. Den politik holdt vist 8 timer, eller var det 12, så blev man nødt til at revidere den.

Nej, der er ikke grundlag for at have den store tillid til regeringen og til NATO, heller ikke når det gælder de humanitære aspekter.

(Kort bemærkning).

Hans Engell (KF):

Hr. Søren Søndergaard citerede mig for bemærkningen om, at jeg har tillid til regeringen. Jeg vil gerne gøre opmærksom på, at det er ikke en generel opfattelse, men møntet på den situation, vi har, den dybt alvorlige situation, vi har i det tidligere Jugoslavien.

Jeg mener, at regeringen i de tilfælde, hvor der har skullet udsendes danske styrker, har forelagt Folketinget beslutningsforslagene på en fair måde, givet alle partier mulighed for at tilkendegive sig og også her i Folketingssalen stemme om, hvorvidt de kunne tilslutte sig danske aktioner eller ej.

Jeg synes også, det var værd at notere, at udenrigsministeren så klart sagde, at såfremt der måtte ske ændringer i mandatet, i anvendelsen af den styrke, der nu sendes til Albanien, vil det spørgsmål også blive forelagt Folketinget. Det understregede ministeren meget klart.

Det, der så står tilbage, og det er det, jeg godt vil spørge hr. Søndergaard om, er: Hvad er egentlig Enhedslistens bud på løsningen af den humanitære katastrofe, vi oplever? Vi hører en Enhedsliste, som kritiserer NATO's beslutning om angreb, som kritiserer indsatsen for at lette det humanitære arbejde. Det er, undskyld udtrykket, sikkerhedspolitiske gratister, vi her oplever kritisere den indsats, som bæres af danske og allierede styrker i en meget, meget vanskelig situation.

Det er for letkøbt.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Jeg håber, at også andre ministre end de her tilstedeværende har hørt hr. Søren Søndergaards usdigelse af tilliden til regeringen. Det skal man huske, når man skal indgå aftaler.

Nu siger hr. Engell, at han også tager lidt forbehold med sin tillid. Men hvad betyder ordet tillid? Det betyder selvfølgelig, at der er troværdighed. Det betyder ikke, at man absolut må synes, at det er den bedste regering – den ved jeg godt hr. Engell gerne selv vil være med i – men tillid kan man vel også have til en regering, som man ikke er enig med i alle spørgsmål.

Jeg vil gerne spørge hr. Søndergaard: Er det kritisabelt, således som hr. Søndergaard fremstillede det, at man i lørdags sagde noget om at modtage flygtninge og i søndags sagde noget andet? Er det ikke rosværdigt, at når der indtræder nye begivenheder, der opnås ny viden, og man så ikke har været forudseende nok, er man i det mindste så fleksibel at ændre sit standpunkt, som altså godt kan være forkert om søndagen, selv om det kan have været rigtigt om lørdagen? Det synes jeg hr. Søndergaard skulle rose regeringen for og ikke det modsatte.

(Kort bemærkning).

Per Kaalund (S):

Jeg vil gerne spørge hr. Søren Søndergaard om, hvilke forslag Enhedslisten har til beskyttelse af de hundredtusindvis af flygtninge og fordrevne, der i øjeblikket befinder sig i eller er på vej til den nordlige del af Albanien. De sulter, de fryser, de rammes af sygdom, de udsættes for kriminelle bander og lignende.

Hvad agter Enhedslisten at foreslå, at der skal gøres i situationen og inden for hvilken tidsramme?

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Efter vores opfattelse er der to opgaver, som er centrale. Den ene er massiv nødhjælp, herunder sikring af den nødhjælp. Det er en sikring, som om nødvendigt må ske med militære midler, og det er derfor, vi har foreslået, at man forsøger at indhente et FN-mandat til en rent humanitær opgave, ligesom det var tilfældet i Bosnien, men der må netop ikke ske en sammenblanding med NATO-styrkerne.

Jeg tror sådan set, at der vil være mulighed for at få afprøvet den mulighed lige så hurtigt, som der har været mulighed for at få afprøvet, om det danske Folketing tilslutter sig det her. Det er vores ene konkrete bud.

Det andet konkrete bud, og det er selvfølgelig noget, der især omhandler Makedonien, er, at vi tager et meget større antal flygtninge ud, for, vil jeg sige til hr. Melchior, situationen skiftede jo ikke i Makedonien mellem lørdag og søndag. Der skiftede ikke nogen situation. Situationen var nøjagtig den samme, og enhver, der har bare den mindste smule kendskab til situationen i Makedonien, ved, at den etniske balance i Makedonien er af meget stor betydning, og en massiv indvandring eller indflugt af

flygtninge til Makedonien kan betyde en alvorlig krise, som på grund af Grækenlands og Bulgariens og Albaniens forhold til Makedonien kan udvikle sig til den mest alvorlige situation på Balkan, den mest alvorlige situation.

Derfor var det selvfølgelig en åbenlys opgave at sørge for, at de flygtninge, som de serbiske nationalister havde fordrevet fra Kosova til Makedonien, kom videre til andre lande. Det var en central opgave med henblik på at sikre stabiliteten i Makedonien.

Hvad var budet fra den danske regering? Det var først: Man skal ikke gå Milosevics ærinde. Da man så havde gentaget det adskillige dage, var det næste bud: Vi kan tage 1.400. Det skal siges, at det var bedre end Finland, der ville tage 50. Det var flot – 1.400. Så tog man ned til EU og forhandlede dernede, kunne ikke blive enig om noget som helst og blev kun reddet af, at Albanien tilbød at tage 100.000. Helt ærligt, vil jeg sige til hr. Melchior og for den sags skyld også til hr. Engell og hr. Kaalund, her er der mulighed for, at Danmark kan fungere som foregangsland. Her er mulighed for, at vi kan gøre noget for stabiliteten på Balkan, her kan vi tage et konkret skridt, hvis vi ønsker det. Det har den danske regering desværre ikke indtil nu ønsket, og det synes vi er meget beklageligt.

(Kort bemærkning).

Per Kaalund (S):

Det skal kun være en gentagelse af mit spørgsmål om, inden for hvilken tidsramme er det sådan, at FN-mandaterne og -aktionen skulle lykkes, når man ved, at der foreligger en plan fra NATO, og man ved, at Albanien har anmodet NATO om det her. Er hr. Søren Søndergaard bekendt med, at den albanske regering har anmodet FN om at få et mandat?

Der er tale om flere hundrede tusinde, adskillige hundrede tusinde flygtninge og fordrevne i den nordlige del af Albanien enten nu og eller vej dertil. Hvis man skulle inødekomme hr. Søren Søndergaards ønske om, at samtlige skulle til Vesteuropa eller Nordamerika, hvordan forestiller hr. Søren Søndergaard sig alene transportopgaven? Hvordan forestiller han sig, at det overhovedet skulle kunne lade sig gøre rent praktisk? Og ville det overhovedet være politisk hensigtsmæssigt? Mange af dem, der befinder sig der, vil jo klart tilbage til deres område så hurtigt som muligt, når der er tilvebragt fredelige forhold.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Jeg har jo sagt, at muligheden for at afprøve tidsperspektivet i forhold til FN er lige så god som at afprøve det i forhold til det danske Folketing. Det er klart, at hvis det ikke kan lade sig gøre gennem FN, så foreligger der en ny situation, som man må forholde sig til. Selvfølgelig kan man da træffe den beslutning, hvis der er flertal for det, det ved vi ikke, om der er, men den kan træffes i løbet af ganske kort tid.

Det er klart, at det kræver, at den styrke ikke er en NATO-styrke. Det er klart, at den styrke ikke skal kunne identificeres med dem, som kaster bomber over Beograd, hvad man så end mener om det. Det er helt klart. Så tidsperspektivet i mit forslag er ikke anderledes, end det er i hr. Kaalunds forslag.

Hvad angår det dér med transport: Altså den makedonske regering udtalte jo, at den ikke ville tillade kosovaalbanere at komme ind i Makedonien, som ikke havde lovnin g på, at de kunne komme videre til Vesteuropa eller til et andet land. Det var altså et spørgsmål om, at der var en garanti for, at de kunne komme videre, og det er den garanti, vi skal give. Vi skal begynde at udføre den garanti, og det skulle vi i øvrigt have gjort for lang tid siden, men bedre sent end aldrig.

Derfor er det ikke et spørgsmål om, at vi skal flyve en million mennesker eller en halv million mennesker ud i købet af nogle ganske få dage, men det er et spørgsmål om, at der skal være en klar garanti for, at de flygtninge ikke kommer til at ændre den etniske sammensætning i f.eks. Makedonien.

Tom Behnke (FP):

Fremskridtspartiet støtter regeringens forslag. Vi har jo nu en situation, hvor vel ca. en million kosovaalbanere er på flugt. En del har søgt tilflugt i Albanien, andre i Makedonien, og vi kan allerede i dag forudse, at en del af dem, som er flygtet til Makedonien, vil forsøge at komme videre til Albanien.

Vi har en, jeg ville nærmest sige, historisk mulighed for at gøre det, som et meget stort flertal i Folketinget altid har talt for, nemlig at sørge for at give hjælpen i nærområdet. Her er muligheden. Ved mange andre kriser og krige, hvor der har været flygtninge, har det ikke været muligt at give hjælpen i nærområdet, i hvert fald ikke i den størrelsesorden, der her er tale om. Den mulighed skal vi selvfølgelig bruge.

Hjælp i nærområdet er alt andet lige bedre end at transportere flygtninge over meget store afstande. Ved at hjælpe i nærområdet kan vi hjælpe langt flere, end vi ellers ville kunne hjælpe.

Det er Fremskridtspartiets opfattelse, at hjælpen i nærområdet både skal bestå af lejre, mad, mandskab, mobile hospitaler, læger og andet personale, der kan hjælpe til. Mandskabet, der jo allerede på nuværende tidspunkt er til rådighed, kunne jo være fra OSCE, UNHCR, de forskellige frivillige hjælpeorganisationer. Der er også NATO, og jeg har mærket mig, at der i regeringens og ministerens forslag står, at denne NATO-styrke også får hjælp af Pfp-landene. Jeg synes, det er ret væsentligt, at det altså ikke isoleret set er en NATO-operation, men at også Pfp-landene kommer til at deltage i den.

Vi kan på alle måder støtte forslaget her, og jeg skal kvittere for udenrigsministerens tidligere indlæg, hvor udenrigsministeren fastslog, at hvis det er sådan, at der sker ændringer i opgaven, vil de blive forelagt Folketinget. Vi var fra Fremskridtspartiets side også lidt usikre på, hvad der lå i bestemmelsen og i det, der var skrevet i forslaget om, at hvis det var sådan, at der skete væsentlige ændringer i forhold til styrkens opgaver, ville man enten gå til Det Udenrigspolitiske Nævn eller til Folketinget. Jeg er glad for, at udenrigsministeren har præciseret, at hvis der er den mindste tvivl, bliver sagen forelagt Folketinget. Det er vi tilfreds med.

Det, der jo også gør sig gældende, når vi taler om at yde hjælpen i nærområdet, er ikke mindst, at de flygtninge, der er dernede, alt andet lige vil udgøre et større pres for at kunne vende tilbage igen. Der er heller ingen tvivl om, at de pågældende vil have nemmere ved at vende tilbage, og at i det omfang, vi yder hjælpen i nærområdet, kan vi få mere hjælp og dermed hjælpe flere mennesker for de samme penge, og dermed reelt også undgå, at vi behøver at tage flygtninge enten til Danmark eller til Vesteuropa.

Jeg har også forstået på det forslag, der ligger her, at det, som NATO-styrken skal stå for, er at lette en sikker og hurtig levering af humanitær bistand til flygtninge fra Kosovo og sikre forholdene for de albanske myndigheder og internationale humanitære organisationers arbejde.

Vi læser forslaget på den måde, at de soldater, der skal sendes derned, i virkeligheden i højere grad kommer til at udføre en – om jeg så

må sige – politimæssig funktion end en militær funktion, i og med at de skal forestå beskyttelse, og at deres muligheder for at bruge magt stort set ligger op og ned af det, vi kender fra politiets muligheder, nemlig at der er tale om nødværge og selvforsvar.

Kort sagt: Fremskridtspartiet kan støtte forslaget her. Jeg skal så også understrege, at i det omfang, at NATO skulle anmode om at få lov til at gå ind i Kosovo med egentlige landstyrker, melder Fremskridtspartiet naturligvis fra. Vi ser forslaget her som en klar og entydig humanitær opgave, og den støtter Fremskridtspartiet naturligvis.

Jann Sjursen (KRF):

Kristeligt Folkeparti kan fuldt ud tilslutte sig regeringens beslutningsforslag om dansk deltagelse i en NATO-ledet multinational styrke i Albanien. Udgangspunktet er jo en anmodning fra den albanske regering om hjælp i den situation, som landet står i, med tusindvis af flygtninge, som har brug for beskyttelse. Hermed kunne jeg næsten stoppe min tale.

Der er tale om en humanitær aktion, som er helt nødvendig. Den skal blive til på anmodning fra Albanien selv, og der er fra Kristeligt Folkeparti at se ikke ret meget at betænke sig på i den her sammenhæng. Vi har selv ved de bombninger, som vi har igangsat i Serbien og i Kosovo, været med til at fremkalde situationen. Det må vi erkende. Dermed har vi også et klart ansvar over for de mange mennesker, som lider nød og altså er blevet drevet på flugt bl.a. til Albanien.

Vi er tilfreds med de tilkendegivelser, udenrigsministeren har givet her i dag i Folketinget, om, at hvis opgaven for styrken måtte ændres, vender regeringen tilbage til Folketinget. Vi har også i den sammenhæng tillid til, at regeringen forvalter den beslutning, der måtte blive truffet af Folketinget, på en forsvarlig måde og til Folketingets partiers tilfredshed.

Flere ordførere har i debatten været inde på spørgsmålet om indsættelse af landstyrker i Kosovo som sådan. Jeg vil godt tilkendegive, at jeg tror, det kan blive nødvendigt, og i øvrigt gerne ser, at NATO forbereder sig herpå, men jeg vil også godt understrege, at det har for os at se intet med dette forslag at gøre. Det synes jeg er vigtigt at understrege, også fordi der blandt de partier, der tilsyneladende støtter det her forslag, er divergerende opfattelser af netop det aspekt.

Forslaget her vedrører alene en humanitær aktion til beskyttelse af flygtninge, en aktion, som haster, og derfor Kristeligt Folkepartis fulde tilslutning til forslaget og også tilslutning til, at sagen må få en hurtig gang her i Tinget.

Udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen): Jeg vil gerne takke ordførerne for en meget stor opbakning til dette beslutningsforslag. Det glæder mig meget, at der er en så stor opbakning, at det vel alene er hr. Søndergaard, som ikke vil støtte dette forslag.

En særlig tak vil jeg da gerne rette til hr. Villy Søvnald, og når jeg gør det, er det, fordi jeg husker, hvordan vi for ca. 2 år siden, det var også i april måned, det var i april 1997, diskuterede et dansk bidrag til en sikringsstyrke i Albanien. Det stemte SF imod. Der var dengang tale om en betydelig mindre styrke. Det var ikke NATO, der sendte den ud. Det var en styrke, der havde et FN-mandat.

Nu er der tale om en NATO-ledet styrke, et større bidrag, og derfor kan man jo se, at der er en bevægelse i SF's synspunkt, og det glæder mig.

Lad mig så gentage, hvad der jo er kernen i diskussionen om dette, at der er tale om et dansk bidrag i Albanien. Det står direkte i beslutningsforslagets tekst. Der er tale om et bidrag i Albanien, ikke i Kosovo eller noget andet sted, men i Albanien. Skulle der blive tale om at anvende styrken andre steder end i Albanien, ville det være en så væsentlig ændring af det hele, at det selvsagt ville forlanges, at vi igen måtte forelægge spørgsmålet for Folketinget. Det siger sig selv. Det følger i øvrigt helt soleklart af grundlovens § 19, stk. 2, som regeringen fortsat har til hensigt nøje at følge, altid har fulgt og også vil følge i fremtiden.

Flere har talt om indsættelse af landtropper, og lad mig understrege, at det er en misforståelse, hvis nogen tror, at NATO-regeringerne i disse døgn får lagt pres på sig fra den militære sagkundskab for i den nuværende situation at indsætte landtropper, der skal slå sig igennem i Kosovo. Det er der ikke tale om.

Men lad mig så også tilføje, at indsættelse af landtropper jo intet har med dette forslag at gøre, intet som helst, det ville kræve en helt anden diskussion og et andet forslag. Men jeg ser da ikke bort fra, at der på et tidspunkt kan blive tale om indsættelse af landtropper, f.eks. hvis

det drejer sig om opfølgning af en våbenhvile og en politisk aftale.

NATO var jo klar til at indsætte en styrke på 28.000 mand til opfølgning af en politisk aftale om Kosovos selvstyre og til opfølgning af en tilbagetrækning, så det ligger klart, at det da kan blive en mulighed på et senere tidspunkt, hvis situationen er en anden og bedre, hvor der måtte foreligge f.eks. en våbenhvile og en politisk aftale.

Hr. Hans Engell var inde på spørgsmålet om PpP-landes deltagelse, og jeg vil her godt gøre opmærksom på, hvordan samarbejdet mellem PpP-landene rent faktisk er bygget op. Først sammensættes NATO-styrken. Det, vi behandler i dag, er det danske bidrag til en NATO-styrke på 6.000-8.000 mand. Derefter får PpP-landene et tilbud om at bidrage og deltage. Det er altså lidt længere fremme i processen. Vi skal længere frem i processen, før vi kan danne os et billede af PpP-landenes deltagelse. Jeg så også gerne, at der var PpP-lande, der deltog, men vi kan altså ikke på nuværende tidspunkt sige, hvordan det kommer til at ligge til sidst.

Hr. Søren Søndergaard var meget optaget af, at organisationerne måtte holde sig hver for sig til deres opgaver og ikke blande det sammen. Det er jeg faktisk ikke særlig enig i. Jeg synes, at det, vi ser i krise efter krise også i den nuværende, netop er, at der er behov for, at man udnytter de forskellige organisationers styrke og fortrin.

Det, der er tale om her, det, der udfolder sig i Makedonien og Albanien i disse døgn, er, at NATO bistår UNHCR, og det er jo ikke sådan, at UNHCR siger, at den hjælp vil de ikke have. UNHCR er tilfreds med, at NATO udfører humanitære opgaver til understøttelse af den indsats, der foregår for at beskytte flygtningene.

Det er da et udmærket eksempel på, hvorledes internationale organisationer kan finde ud af under pres, skal vi sige fra de faktiske forhold, at arbejde sammen, og det skal man hilse velkommen. Det samme har i øvrigt vist sig i forholdet mellem EU og NATO, som også i denne situation finder ud af at tale sammen.

Noget tilsvarende så vi i går ved udenrigsministermødet i EU i Luxembourg, hvor først EU's udenrigsministre havde møde, og hvor vi derefter mødte udenrigsministrene fra 9 lande i regionen, herunder Albanien og Makedonien. Her var også alle hånd internationale nødhjælpsorganisationer til stede. Der var Røde Kors, der var UNHCR. Der var også de finansielle insti-

tutioner, som kommer ind med hjælp. Der var EIB, Den Europæiske Investeringsbank, og en række andre internationale organisationer, hvor man prøver på netop at finde ud af, hvordan vi kan løse opgaven sammen. Det er det, der er behov for.

Så vil jeg da også godt sige til hr. Søren Søndergaard, at det er jo slet ikke rigtigt, at vi bare har vendt ryggen til oppositionen i Serbien. Da der var en meget stor opposition i Serbien – jeg kan ikke huske, hvor længe det er siden – modtog jeg ved flere lejligheder lederne af den serbiske opposition imod Milosevic, og vi gjorde, hvad vi kunne for at yde støtte.

Hr. Søren Søndergaard sagde her til sidst, da han blev spurgt af hr. Kaalund om, hvad han forestillede sig, at nu skulle man først spørge FN, og så skulle man se, om ikke man kunne få et FN-mandat for en styrke. Jamen så er det jo også på sin plads at pege på over for hr. Søndergaard, at dengang for to år siden, da der lå et forslag på Folketingets bord om et dansk bidrag til en styrke i Albanien, som ikke var en NATO-styrke, og som havde et FN-mandat, var hr. Søren Søndergaard også imod det.

Det kan hr. Søren Søndergaard ikke løbe fra. Så skal hr. Søren Søndergaard ikke komme her og fremstille det, som om at bare det var sådan en model, vi tog stilling til, så var sagen klaret for hans vedkommende. Det er jo ikke rigtigt.

Lad mig så sige, at man kan have en mening om, hvorledes man skal håndtere de mange flygtninge – der er jo desværre virkelig tale om et meget stort antal – men der er to ting, det er vigtigt at være opmærksom på: For det første, at de ønsker at vende tilbage. Det er soleklart, at de kosovoalbaniere, der er fordrevet med vold, ønsker at vende tilbage under fredelige omstændigheder. Det er det politiske formål med omverdenens pres på serberne og bør være det. Vi bør skabe mulighed for, at de kan vende fredeligt tilbage og under international beskyttelse.

Dernæst: Ligestyldigt hvordan man ser på flygtningespørgsmålet her i landet, er det indlysende, at de allerfleste må vi tage vare på i nærområdet. Det er ingen løsning at tømme området for de albanske flygtninge. Jeg tror også, der er almindelig forståelse for, at sådan må det være.

Til hr. Tom Behnke vil jeg sige: Ja, der er tale om, at disse NATO-styrker i høj grad kommer til at udføre opgaver, der ligner politiopgaver, dog således, at der også er ting, de ikke kan

foretage sig, som politiet kan foretage, som f.eks. arrestationer. Det siger sig selv.

Også til hr. Tom Behnke vil jeg gøre opmærksom på, hvorledes det ligger, for så vidt angår PFF-landene i deres deltagelse.

Hr. Sjursen synes jeg brugte et meget uheldigt ordvalg. Han sagde, at vi fra NATO's side har fremkaldt den her situation. Det er jo aldeles urigtigt. Før dette her startede, og før der var tale om bombardementer, var der langt over 300.000 flygtninge. Igennem måneder desværre har serberne gennemført etniske aktioner for at fordrive albanere fra deres hjem, og flygtningestrømmene har været i månedsvis.

På mandag mødes NATO's udenrigsministre i Bruxelles. Det vil her, er jeg sikker på, blive klart, at NATO fortsat står samlet om den politik, vi fører. Der lægges nu op til en hurtig beslutningsproces, en hurtig samling af NATO-styrken. Det er vigtigt. Det tilsiger den humanitære situation. Derfor har vi også valgt allerede nu at fremsætte forslaget, for at vi så hurtigt som muligt kan være klar.

Jeg vil gerne slutte med, hvad jeg finder er nogle meget centrale og stærke budskaber om hele situationen i Kosovo, som FN's generalsekretær gav i forgårs i sit indlæg på Menneskerettighedskommissionens samling i Genève. Generalsekretæren siger noget her, der er af central betydning for de overvejelser, vi må gøre os, og jeg citerer udvalgte afsnit af generalsekretærens tale:

»Ingen skal være i tvivl om, at for masseordere, udøvere af etnisk udrensning og dem, der er skyldige i grove og chokerende menneskerettighedskrænkelser, er ansvarsfrihed uacceptabel. De Forenede Nationer vil aldrig være deres tilflugtssted og FN-pagten aldrig en kilde til retfærdiggørelse. Langsomt, men sikkert udvikler der sig en international norm imod voldelig undertrykkelse af mindretal. Denne norm må gå frem for bekymringer om suveræniteten. Ingen regering har ret til at gemme sig bag sin nationale suveræniteten med henblik på at krænke menneskerettigheder eller fundamentale friheder hos dens folkeslag.«

Generalsekretæren slutter:

»Denne internationale norm vil stille De Forenede Nationer over for store udfordringer, men hvis ikke vi kan leve op til disse udfordringer, hvis vi lader FN blive et tilflugtssted for disse udøvere af etnisk udrensning, vil vi forråde de idealer, der inspirerede til grundlæggelsen af De Forenede Nationer.«

Søren Søndergaard (EL):

To bemærkninger til udenrigsministerens direkte polemik i forhold til Enhedslistens synspunkter: Det er fuldstændig korrekt, at udenrigsministeren mødte repræsentanter for den såkaldte serbiske opposition. En af dem var Vuk Draskovic, og jeg synes, det meget præcist siger noget om, hvilken fuldstændig mangel på analyse Udenrigsministeriet har haft af, hvad der var den serbiske opposition, og hvilke kræfter man burde støtte. Denne mand, som altid i alle sammenhænge, især i spørgsmålet om forholdet til Kosova, har ligget langt til højre for Milosevic, blev inviteret til møde i Udenrigsministeriet.

Helt ærligt, jeg synes ikke, det var et særlig godt eksempel. Jeg synes stadig væk, at Udenrigsministeriet skulle have lavet en fornuftig analyse af tingene og så systematisk støttet den reelle demokratiske opposition i Serbien og ikke sådan nogle nationalistiske blålys som Vuk Draskovic. Han er en alen ud af samme stykke som Milosevic.

Den anden bemærkning, jeg vil komme med, er i forhold til udenrigsministerens spørgsmål, for udenrigsministeren siger: Hvordan kan vi i dag støtte en humanitær indsats under FN-mandat, når vi for to år siden fra Enhedslistens side ikke ville støtte The Coalition of the Willing, De Villiges Koalition, i Albanien, der også havde et FN-mandat? Ja, fordi situationen var anderledes, fordi det var en anden opgave, og fordi vi på daværende tidspunkt havde en analyse af situationen i Albanien, som gjorde, at vi ikke mente, at den styrke, man sendte ind, ville løse sine opgaver. Meget klart.

Men jeg vil da godt til udenrigsministeren sige, at hvis vi skal udøve selvkritik, hvis vi skal lave en analyse af vores position for to år siden, så var der områder, hvor vi tog fejl. Det lykkedes rent faktisk at få skabt en situation, hvor det var muligt at afholde et valg. Det havde vi ikke forventet. Vi troede, at koalitionen i meget højere grad ville have holdt Berisha ved magten, og vi vil gerne erkende, at vi gjorde en fejlbedømming dér.

Desværre gjorde vi ikke en fejlbedømming, når det gjaldt det spørgsmål, der omhandler, at det ikke lykkedes at få et gennemført opgør med Berisha. Det blev stoppet af den koalitionsstyrke desværre, og en af baggrundene for, at vi i dag i Nordalbanien har det problem med Berishas bander, er, at oprøret mod Berisha ikke blev ført igennem i Albanien for et par år siden.

Men jo, der var et område, hvor vi tog fejl, og det vil vi gerne erkende. Det havde altså ikke ændret vores generelle holdning, men det var også en anden situation. Det har ikke nogen afgørende betydning for, hvordan vi stiller os i dag, eftersom vi forholder os til den konkrete situation, og vi kan selvfølgelig heller ikke love i en anden konkret situation i en anden tid at have nøjagtig den samme holdning, som vi indtager i dag.

Til allersidst: Jeg tror, der er en uenighed med udenrigsministeren omkring spørgsmålet om farligheden ved at sammenblande humanitære opgaver med militær intervention, men jeg er bange for, at vi får alt for mange konkrete erfaringer at diskutere det på grundlag af i den kommende periode.

(Kort bemærkning).

Jann Sjursen (KRF):

Jeg vil gerne medgive udenrigsministeren, at jeg i min ordførertale kom med et uheldigt udtryk, da jeg sagde, det var NATO-bombardementerne, der havde frembragt den situation, som vi står over for. Det, jeg mente, er, at man kan sige, det har forstærket det flygtningepres, der er i området. Mit egentlige ærinde i den sammenhæng er at understrege det særlige ansvar, vi fra dansk side har, og som NATO også har, og så meget desto mere glæder det mig nu at kunne støtte det forslag, som regeringen i dag har fremsat, og som jo giver NATO mulighed for mere direkte at yde en humanitær indsats i Albanien.

Så jeg tager gerne imod det lille hint fra udenrigsministeren i den her sammenhæng.

(Kort bemærkning).

Villy Søvndal (SF):

Jeg skal kvittere for et par af udenrigsministerens svar. Det ene er et klart tilsagn om, at sagen forelægges Folketinget igen, hvis der er en ny situation, og hvis man vil gå videre, et klart tilsagn om, at denne her sag intet har at gøre med indsættelse af landstyrker og ikke kan bruges til det. Det er en helt selvstændig beslutning, der i påkommende tilfælde vil blive forelagt Folketinget. Det synes jeg er rart at få klaret.

Vi har stadig væk nogle spørgsmål, vi gerne vil have belyst, men dem skal vi stille skriftligt.

Så havde udenrigsministeren en polemisk bemærkning midt i takken til SF, nemlig at SF skiftede standpunkt. Jeg har nu svært ved at

sammenligne situationen i Albanien i dag med situationen i Albanien i april for to år siden. Det, der er drivende for os i den her sammenhæng, er at kunne levere et svar til det land, der har taget en halv million flygtninge, som er Europas fattigste land, som er uden infrastruktur, som er uden køretøjer osv. Der er brug for at komme med et svar her og nu, og det er derfor, vi giver tilsagnet her.

Jeg er egentlig ærgerlig over, at hr. Jann Sjursen trak sin, synes jeg, relativt fornuftige bemærkning tilbage. Det skal så blive min sidste bemærkning. Det er fantastisk svært at benægte over for de partier, der står bag bombardementerne dernede, at det, der var en humanitær krise, har udviklet sig til en humanitær katastrofe. Var det virkelig ikke til at forudse? Var det ikke til at forudse, at når man smed bomber, så udvidede man hadet? CIA forudså det; CIA advarede imod det.

Jeg synes, det er en fantastisk situation, hvis man i dag vil påstå, at det ikke er vores ansvar. Vi har ikke det begyndende ansvar, men i det øjeblik vi lader det her eskalere i det omfang, det sker nu, behøver man ikke at være profet for at forudse det givenhedsforløb, vi har set nu.

(Kort bemærkning).

Jann Sjursen (KRF):

Jeg må lige kommentere hr. Villy Søvndals bemærkning om Kristeligt Folkepartis opfattelse af, hvad der har foranlediget den humanitære krise eller humanitære katastrofe, vi nu står over for i det tidligere Jugoslavien.

Jeg vil bare understrege, at jeg fralægger mig netop ikke noget ansvar i denne her sammenhæng. Jeg påpeger, at også NATO har et ansvar. Det hørte hr. Villy Søvndal ikke, tror jeg, da jeg var oppe og ændre på det, jeg sagde i første omgang, hvor jeg sagde, at det var NATO's ansvar alene. Det er det ikke, og det tror jeg også hr. Villy Søvndal må indrømme, uanset at han ikke bryder sig om, at NATO har indledt et bombardement i det tidligere Jugoslavien og dermed forstærket den humanitære krise eller humanitære katastrofe, som vi desværre oplever.

Udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen):

Jeg har kun en enkelt bemærkning til hr. Søren Søndergaard. Jeg vil gerne kvittere for den, skal vi sige erkendelse, som hr. Søren Søndergaard her gav udtryk for i forhold til givenhederne

i Albanien i foråret 1997. Det glæder altid, når en modstander på den måde reviderer sine anskuelser, og det siger jeg tak for.

Hermed sluttede forhandlingen, og forslaget overgik derefter til anden (sidste) behandling.

Afstemning

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Forsvarsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Op- hold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

10) Forespørgsel nr. F 44:

Forespørgsel til udenrigsministeren:

»Hvad kan ministeren oplyse om den danske regerings planer for en oprydning i EU-Kommissionen og en ændring af EU's institutioner med henblik på at sikre Ministerrådet kontrol med den udøvende magt?«

Af Keld Albrechtsen (EL) og Søren Kolstrup (EL).

(Forespørgslen anmeldt 23/3 99. Fremme af forespørgslen vedtaget 6/4 99).

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Jeg gør opmærksom på, at afstemning om eventuelle forslag til vedtagelse vil blive udsat til tirsdag den 13. april.

Begrundelse

Keld Albrechtsen (EL):

Når vi har stillet den her forespørgsel, er det naturligtvis, fordi vi mener, at EU-Kommissionens fald skal have konsekvenser, og fordi det er uacceptabelt, at det nu ser ud til, at den faldne Kommission bare får lov til at køre videre, som om ingenting var hændt, i månedsvis. Det kan ikke være rigtigt, at tingene efter en kort opstandelse bare skal have lov til at falde tilbage i den samme gamle slendrian med fortsat svindel og nepotisme. Det er unægtelig det bil- lede, der tegner sig som en mulighed i disse dage.

Efter Enhedslistens opfattelse er to ting nu påkrævet, dels en fuldstændig oprydning i Kommissionen, dels et mere grundlæggende opgør med embedsmandsvældet i Bruxelles og hele den måde, Kommissionen er opbygget på.

Disse kommissærposter er i virkeligheden et levn fra den franske enevælde, og når der hele tiden opstår nye sager om svindel og nepotisme, skyldes det ikke bare, at der er nogle enkelte brodne kar, men så skyldes det selve den grundlæggende konstruktion, hvor en masse mennesker har en masse magt, men ingen har noget ansvar. Derfor ønsker vi et markant dansk udspil om oprydning i Kommissionens magt.

Derfor er selvfølgelig også spørgsmålet om udnævnelse af en dansk kommissær et utrolig vigtigt spørgsmål. Det vil være et helt forkert signal, hvis man fra dansk side genudnævner kommissær Ritt Bjerregaard til posten. Det vil være et signal om, at det hele bare kører videre, business as usual, et signal om, at man i virkeligheden ikke mener kravet om en oprydning alvorligt. En genudnævnelse af Ritt Bjerregaard kan ikke være et troværdigt signal om, at nu skal skeen i den anden hånd.

Jeg vil gerne her ved indledningen citere en bemærkning af Socialdemokratiets tidligere EU-ordfører, Ove Fich, i Aktuelt torsdag den 8. april om den sag. Han skriver, at man efterlades med en følelse af, at der nu i over 4 år har været en Kommission, som ikke har evnet at skabe ordentlige procedurer for sig selv og ikke har evnet at tage fat om problematiske sager og kommissærer. Først nu, da det er for sent, ser erkendelsen ud til at vise sig. Og det er altså Ritt Bjerregaards erkendelse, Ove Fich omtaler. Den kommer for sent, og den er ikke troværdig, og jeg håber, at regeringen i dag som svar på den her forespørgsel kan meddele, at det ikke er Ritt Bjerregaard, man vil udpege som dansk kommissær.

Besvarelse

Udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen): Da Kommissionen trådte tilbage den 16. marts 1999, blev EU kastet ud i en ukendt situation, som ikke var forudset, da man skrev Traktaten. Det førte ikke til handlingslammelse, heldigvis. På det ekstraordinære møde i Det Europæiske Råd den 24.-25. marts blev der vist handlekraft.